

การพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
เพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง*

DEVELOPING ADMINISTRATIVE PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY MODEL TO
DEVELOPMENT OF AN INNOVATIVE EDUCATIONAL OF TEACHERS IN
MAKUDMUANG RAJCHAVITTHAYALAI SCHOOL UNDER THE SECONDARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE CHONBURI RAYONG

มณฑาทิพย์ เสาวคนธ์¹, ชาอวฤทธิ์ จงเกษกรณ์^{2*}

Monthatip Saowakhon¹, Chaowarit Jongkatkorn^{2*}

¹สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ชลบุรี ประเทศไทย

¹Under The Secondary Educational Service Area Office Chonburi Rayong, Chonburi, Thailand

²คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์ นครสวรรค์ ประเทศไทย

²Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon Sawan Campus, Nakhon Sawan, Thailand

*Corresponding author E-mail: jachaowarit@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู 2) สร้างรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู 3) ใช้รูปแบบฯ และ 4) ประเมินรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและด้านนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ จำนวน 30 คน 2) การสร้างรูปแบบฯ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 13 คน 3) การใช้รูปแบบฯ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครู จำนวน 77 คน และ 4) การประเมินรูปแบบฯ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 341 คน ได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ ที่ระดับความน่าเชื่อถือร้อยละ 95 เครื่องมือ ได้แก่ แบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบและแนวทางของรูปแบบการฯ มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การบริหารตามวงจรการบริหารคุณภาพ PDCA รูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ทักษะการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครู 2) ผลการสร้างรูปแบบมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ครูมีทักษะในการพัฒนานวัตกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 4) ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนา, รูปแบบการบริหาร, ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, นวัตกรรมการเรียนรู้

Abstract

The objectives of this research were to 1) Study the components and approaches of Professional Learning Community for development of an innovative educational of Teachers, 2) Create a model of Professional Learning Community for development of an innovative educational of Teachers at Makudmuang Rajchavithayalai School, 3) Apply the learning community management model for development of an innovative educational of Teachers, and 4) Evaluate the Professional Learning Community management model to develop learning innovation for teachers at Makudmuang Rajchavithayalai School. This research was a mixed methods and conducted in 4 phases. Phase 1, to study the components and approaches of Professional Learning Community for development of an innovative educational of Teachers, the target groups were 30 administrators and teachers of schools with excellent practices in professional learning communities and learning innovation, Phase 2, create a model, the target groups consisted of 13 experts, Phase 3, apply the model, the target groups consisted of 77 teachers, Phase 4, consisted of 341 administrators, teachers, students, and parents was done by Taro Yamane calculating formula in basis, of which 95% of confidence was applied. The instruments were questionnaires and assessment forms. Data was analyzed using content analysis, means, percentages, and standard deviations. The research results found that 1) The components of the model consisted of 4 components: management according to the quality management PDCA cycle, the professional learning community management model, the learning innovation development process, and teachers' learning innovation development skills. 2) The results of the model was suitability and feasibility of the model are at the highest level. 3) The results of using the model show that, overall, teachers have the highest level of skills in innovation development. 4) Teachers and those involved are satisfied with the model at the highest level.

Keywords: Development, Administration Model, Professional Learning Community, Innovative Educational

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2560 - 2579 ได้กำหนดแนวทางพัฒนาคุณภาพครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา โดยพัฒนาระบบการพัฒนาวิชาชีพของครูในสถานศึกษาด้วยการส่งเสริมให้มีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อให้ครูเกิดสังคมนการเรียนรู้ในการพัฒนาและช่วยเหลือผู้เรียนในสถานศึกษาและระหว่างสถานศึกษา รวมทั้งแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสร้างสังคมครูที่เข้มแข็งในการพัฒนาตนเองและนักเรียนให้เต็มศักยภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) และสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนโยบายให้มีการดำเนินงานการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) เป็นการผสมผสานแนวคิด 2 ประการ ได้แก่ ความเป็นมืออาชีพ (Professional) และชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Learning Community) เป็นการรวมกลุ่มกันของบุคคลผู้ประกอบวิชาชีพครู โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพและคุณภาพของผู้เรียนร่วมกันผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมมือร่วมใจ (Collaborative Learning) และนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง ช่วยทำให้ครูมีความรู้ในเนื้อหา และเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอน ส่งผลให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2559)

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องร่วมกันแก้ไขปัญหาของการพัฒนาครูสู่การเป็นครูนวัตกรรม โดยการเสริมสร้างให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2559) ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารของโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย ที่ขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2559 และพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนได้รับการยอมรับและเป็นต้นแบบด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พิจารณาเห็นความสำคัญของการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการสร้างและพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จึงได้พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง เพื่อส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถในการสร้างและพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอันจะนำไปสู่การเป็นนวัตกรการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย
3. เพื่อใช้รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย
4. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสม ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. **ตอนที่ 1** การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู

1.1 **กลุ่มเป้าหมาย** ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและด้านนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 โรงเรียน ๆ ละ 10 คน รวมกลุ่มเป้าหมายทั้งสิ้น จำนวน 30 คน

1.2 **เครื่องมือที่ใช้** ได้แก่ แบบสังเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการพัฒนาครู แบบสังเคราะห์องค์ประกอบของกระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ และแบบสังเคราะห์องค์ประกอบของทักษะการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้

1.3 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1.3.1 ศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อนำมาร่างเป็นรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู

1.3.2 นำแบบสอบถาม เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) พิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC เท่ากับ .50 ขึ้นไป ปรากฏว่า ผลการหาค่า IOC ของแบบสอบถาม มีค่า IOC อยู่ระหว่าง .80 - 1.00 และดำเนินการปรับแก้ข้อคำถามในแบบสอบถามตามที่คุณผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะ

1.3.3 นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปใช้กับผู้บริหารและครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้บริหารการศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน เพื่อทำการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .84

1.4 สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และระดับความคิดเห็น สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย

2.1 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่

2.1.1 ผู้บริหารและครูโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและด้านนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 โรงเรียน ๆ ละ 10 คน รวมกลุ่มเป้าหมายทั้งสิ้น จำนวน 30 คน

2.1.2 ผู้เชี่ยวชาญในการประเมินคุณภาพของรูปแบบ จำนวน 13 คน ซึ่งกำหนดคุณสมบัติ ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 5 คน กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 3 ด้านการบริหารสถานศึกษา 2 คน กลุ่มที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนานวัตกรรม จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 5 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย การวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน กำหนดคุณสมบัติโดยมีวุฒิการศึกษาปริญญาเอกหรือมีความรู้ความเชี่ยวชาญในแต่ละด้าน อย่างน้อย 10 ปี โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.2 เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบประเมินคุณภาพของรูปแบบ และแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย

2.3 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.3.1 ดำเนินการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสาร และการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยสรุปได้เป็นร่างรูปแบบ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการพัฒนาครู 2) องค์ประกอบของกระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ และ 3) องค์ประกอบของทักษะการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครู

2.3.2 ดำเนินการระดมความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินรูปแบบ และดำเนินการปรับปรุงรูปแบบและจัดทำคู่มือจากคำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.3.3 ปรับปรุงพัฒนาคู่มือตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญจนมีคุณภาพ แล้วนำไปใช้ในการพัฒนาครูโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัยต่อไป

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ผ่านระบบการประชุมทางไกล ZOOM Meeting และรวบรวมผลการประเมินและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2.5 สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และระดับความคิดเห็น และวิเคราะห์ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบโดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ตอนที่ 3 การใช้รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย

3.1 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่

3.1.1 กลุ่มเป้าหมายในการใช้รูปแบบ ได้แก่ ครูโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จำนวน 77 คน

3.1.2 กลุ่มผู้ประเมิน จำนวน 5 คน ผู้บริหาร (Administrator) พี่เลี้ยง/หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ (Mentor) ผู้เชี่ยวชาญหรือศึกษานิเทศก์ (Expert) ครูผู้พัฒนานวัตกรรม (Model teacher) และเพื่อนครู (Buddy)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบประเมินทักษะการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครู

3.3 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

3.3.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นกรอบแนวทางในการประเมินทักษะการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครู โดยดัดแปลงแนวคิดของสถานฝึกอบรมแห่งชาติออสเตรเลีย (Australian National Training Authority (ANTA), 2001) และสร้างแบบประเมินทักษะการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครู

3.3.2 หาคุณภาพของแบบประเมินทักษะการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครู โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน และนำมาปรับปรุง จากนั้นนำแบบประเมินทักษะการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครู ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มเป้าหมาย และประเมินทักษะการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครู

3.5 สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ที่ทักษะการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครู โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. ตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.1.1 ประชากร จำนวน 2,326 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 5 คน ครู จำนวน 77 คน นักเรียน จำนวน 1,122 คน และผู้ปกครอง จำนวน 1,122 คน

4.1.2 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 341 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามาเน่ ที่ระดับความน่าเชื่อถือร้อยละ 95 ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ครู จำนวน 10 คน นักเรียน จำนวน 165 คน และผู้ปกครอง จำนวน 165 คน (Yamane, T., 1973)

4.2 เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย

4.3 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

4.3.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นกรอบแนวทางในการสร้างเครื่องมือประเมินความพึงพอใจ ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของแบบประเมินความพึงพอใจ

4.3.2 หาคุณภาพของแบบประเมินความพึงพอใจ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน และนำมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

4.3.3 นำแบบประเมินความพึงพอใจไปใช้ในการสอบถามกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย ด้วยตนเอง และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4.5 สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง มีผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารตามวงจรการบริหารคุณภาพ PDCA องค์ประกอบที่ 2 รูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มี 6 ประเด็น ได้แก่ 1) ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม 2) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม 3) การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ 4) การแบ่งปันวิธีปฏิบัติ 5) การสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ และ 6) การแสดงผลงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันมาใช้ในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop Meeting) ตามวงจรการบริหารคุณภาพ (PDCA) องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนในการพัฒนา 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การระบุความต้องการพัฒนาที่แท้จริง (Empathize) ขั้นที่ 2 การระดมความคิด (Ideate) ขั้นที่ 3 การสร้างต้นแบบนวัตกรรม (Prototype) ขั้นที่ 4 การนำนวัตกรรมไปใช้ (Implement) และขั้นที่ 5 การประเมินผล (Assessment) องค์ประกอบที่ 4 ทักษะการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครู ประกอบด้วยความสามารถ 6 ประการ ได้แก่ สามารถตีความบริบท สามารถสร้างแนวคิด สามารถร่วมมือกับผู้อื่น สามารถสะท้อนแนวคิด สามารถนำเสนอแนวคิด และสามารถประเมินความสำเร็จ

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย มีดังนี้

2.1 รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารตามวงจรการบริหารคุณภาพ PDCA องค์ประกอบที่ 2 รูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ และองค์ประกอบที่ 4 ทักษะการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครู

2.2 ผลการสร้างรูปแบบประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การบริหารตามวงจรการบริหารคุณภาพ (PDCA) รูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ทักษะการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครู มีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย โดยภาพรวมครูมีทักษะในการพัฒนานวัตกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงดังตาราง

ตารางที่ 1 ผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

ที่	รายการประเมิน	ระดับทักษะการพัฒนานวัตกรรม		ความหมาย
		\bar{X}	S.D.	
1	ความสามารถในการตีความบริบท	4.70	.73	มากที่สุด
2	ความสามารถในสร้างแนวคิด	4.75	.77	มากที่สุด
3	ความสามารถในการร่วมมือกับผู้อื่น	4.84	.77	มากที่สุด
4	ความสามารถในการร่วมมือกับผู้อื่น	4.78	.79	มากที่สุด
5	ความสามารถในการนำเสนอแนวคิด	4.78	.81	มากที่สุด
6	ความสามารถในการประเมินความสำเร็จ	4.68	.82	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.76	.78	มากที่สุด

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย มีดังนี้

4.1 ครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงดังตาราง

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย

ที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		ความหมาย
		\bar{X}	S.D.	
1	องค์ประกอบที่ 1 การบริหารตามวงจรการบริหารคุณภาพ (PDCA)	4.76	.73	มากที่สุด
2	องค์ประกอบที่ 2 รูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	4.79	.77	มากที่สุด
3	องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้	4.78	.71	มากที่สุด
	เฉลี่ยรวม	4.78	.74	มากที่สุด

4.2 ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมกุฎเมือง ราชวิทยาลัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงดังตาราง

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย

ที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		ความหมาย
		\bar{X}	S.D.	
1	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.83	.77	มากที่สุด
2	ด้านสื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้	4.80	.75	มากที่สุด
3	ด้านการวัดและประเมินผล	4.75	.75	มากที่สุด
	เฉลี่ยรวม	4.79	.76	มากที่สุด

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย อภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารตามวงจรการบริหารคุณภาพ (PDCA) องค์ประกอบที่ 2 รูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ และองค์ประกอบที่ 4 ทักษะการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครู ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้เนื่องมาจากในการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครู ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยได้ค้นคว้าหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และแนวคิดในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้และแนวทางมาสร้างเป็นรูปแบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุรีวรรณ จันทลา ที่ได้ศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม พบว่ามี 6 องค์ประกอบได้แก่ 1) การกำหนดทิศทางและกลยุทธ์ที่มุ่งสู่นวัตกรรม 2) การสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3) การสร้างเครือข่ายและการจัดการความรู้ 4) การกำหนดโครงสร้างการทำงานแบบทีม 5) การสนับสนุนและสร้างแรงจูงใจในเป้าหมายด้านนวัตกรรม และ 6) การพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม (จุรีวรรณ จันทลา, 2559) นอกจากนี้ยัง

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปองทิพย์ เทพอารีย์ ที่ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ สำหรับครูประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 วัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 2 การคิด องค์ประกอบที่ 3 แบบปฏิบัติที่ดี และองค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาเชิงวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (ปองทิพย์ เทพอารีย์, 2557) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธิภรณ์ ขนอม ที่ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาความสามารถในการสอนภาษาไทยของครูในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในพื้นที่ยี่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยปรากฏว่า องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาความสามารถในการสอนภาษาไทยของครูประถมศึกษา มีสององค์ประกอบหลัก คือ (ก) แนวคิดและหลักการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม ความร่วมมือของทีมงานที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ การแบ่งปันวิธีปฏิบัติ ความมุ่งมั่นในการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเงื่อนไขการสนับสนุนและการสร้างความสัมพันธ์ และ (ข) กระบวนการบริหารชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นวางแผน ขั้นดำเนินการ ขั้นตรวจสอบ และขั้นปรับปรุงแก้ไข (สุธิภรณ์ ขนอม, 2559)

2. รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารตามวงจรการบริหารคุณภาพ (PDCA) องค์ประกอบที่ 2 รูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ และองค์ประกอบที่ 4 ทักษะการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครู และผลประเมินด้านความเหมาะสมและด้านความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้เนื่องมาจากในการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครู ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยได้ค้นคว้าหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และแนวคิดในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้และแนวทางมาสร้างเป็นรูปแบบ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้มีการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบโดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธิภรณ์ ขนอม ที่ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาความสามารถในการสอนภาษาไทยของครูในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในพื้นที่ยี่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยปรากฏว่า รูปแบบการบริหารชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาความสามารถในการสอนภาษาไทยของครูสร้างขึ้นมาได้ 2 องค์ประกอบหลัก ดังกล่าวที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน และผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ พบว่า มีความเหมาะสมสอดคล้องและมีความเป็นไปได้ในระดับมาก (สุธิภรณ์ ขนอม, 2559) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยของ อำนาจ เหลื่อน้อย ที่ได้วิจัยรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาองค์ประกอบของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล ได้ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ภาวะผู้นำ เรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ชุมชนกัลยาณมิตร การทำงานเป็นทีม การมีวิสัยทัศน์ร่วม และโครงสร้างการพัฒนาชุมชน 2) การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล สามารถสรุปได้ ดังนี้ 2.1) ผลการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วย หลักการพื้นฐานของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล และวัตถุประสงค์ของ

รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล ส่วนที่ 2 เนื้อหาประกอบด้วย ภาวะผู้นำ เรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ชุมชนกัลยาณมิตร การทำงานเป็นทีม การมีวิสัยทัศน์ร่วม และโครงสร้างการพัฒนาชุมชนส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ 2.2) ผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล สรุปได้ว่า การยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในภาพรวมนั้น รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากลมีความเหมาะสม (อำนาจ เหลื่อน้อย, 2561)

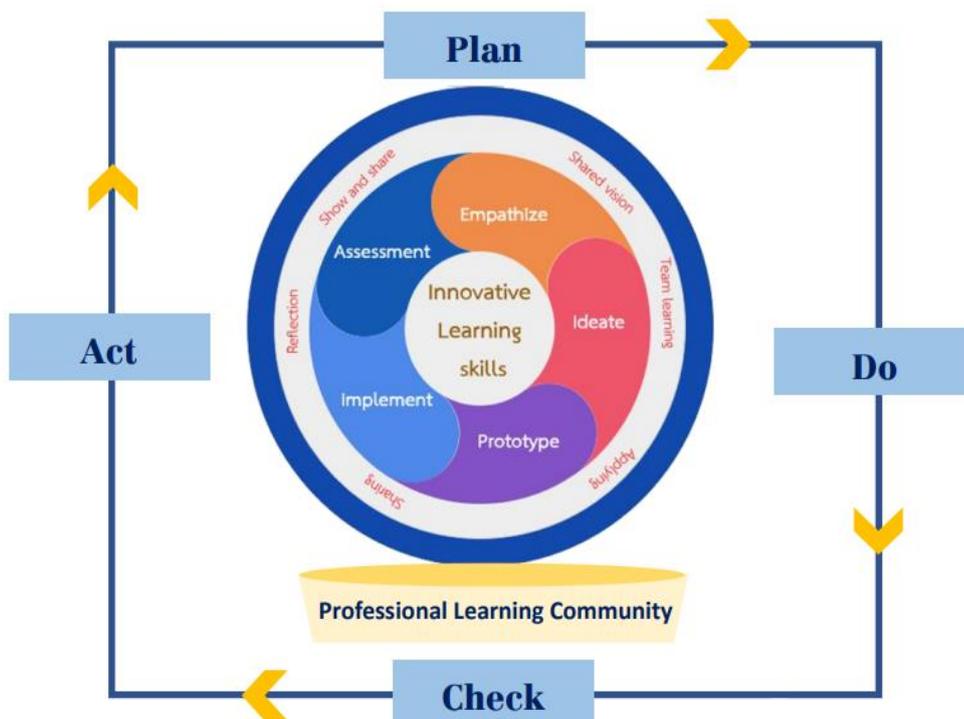
3. ผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยภาพรวมครูมีทักษะในการพัฒนานวัตกรรมการอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากครูได้รับการพัฒนาตามรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ที่เน้นกระบวนการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ ใน 5 ขั้นที่ครูได้ร่วมกันความต้องการพัฒนาที่แท้จริง (Empathize) มีการระดมความคิด (Ideate) ในการพัฒนานวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาผู้เรียน และครูได้สร้างต้นแบบนวัตกรรม (Prototype) และนำนวัตกรรมไปใช้ (Implement) ในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งมีการประเมินผล (Assessment) ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) ทั้ง 6 ขั้นตอน ซึ่งผู้บริหารและครูได้สร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) มีการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team learning) การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ (Applying) มีการแบ่งปันวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Sharing) รวมทั้งได้สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ (Reflection) ตลอดจนมีการแสดงผลงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน (Show and Share) ซึ่งตลอดระยะเวลาการพัฒนามีการโค้ชและการดูแลให้คำปรึกษา (Coaching and Mentoring) จากเพื่อนครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้เชี่ยวชาญอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรัชยา ประจำ ที่ได้พัฒนารูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริม การจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนอนุบาลห้วยทับทัน ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนอนุบาลห้วยทับทัน พบว่า 1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูหลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05) ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (วรัชยา ประจำ, 2563) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปองทิพย์ เทพอารีย์ ที่ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะเชิงวิชาชีพของกลุ่มตัวอย่างสูงกว่าก่อนการทดลองใช้รวมทั้งทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนเพิ่มสูงขึ้นผลการเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของผู้เรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ปองทิพย์ เทพอารีย์, 2557)

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พบว่าครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยองที่อยู่ในระดับมากที่สุด และผู้ที่เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อนวัตกรรมการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยองที่พัฒนาขึ้น มีกระบวนการพัฒนาครูที่เป็นระบบและมีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน ครูร่วมมือร่วมพลังกันเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทำให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและตลอดระยะเวลาการพัฒนามีการโค้ชและการดูแล ให้คำปรึกษา (Coaching and Mentoring) จากเพื่อนครู ผู้บริหาร

สถานศึกษา และผู้เชี่ยวชาญอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษายังตระหนักถึงการมีภาวะผู้นำร่วมกัน ด้วยการกระจายอำนาจ เพื่อให้ครุมีภาวะผู้นำเพิ่มมากขึ้น จนเกิดเป็นผู้นำร่วมของครูในการขับเคลื่อนสู่การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของครูทุกคนในการตัดสินใจและรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อให้มีความคล่องตัวในการพัฒนาการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุรีวรรณ จันทลา ที่ได้ศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม พบว่าผู้ประกอบการในธุรกิจแปรรูปอาหารมีความพึงพอใจในการฝึกอบรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอยู่ในระดับมาก (จุรีวรรณ จันทลา, 2559) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธิภรณ์ ขนอม ที่ได้วิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาความสามารถในการสอนภาษาไทยของครูในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบในระดับมากที่สุด และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการสอนของครูในระดับมาก (สุธิภรณ์ ขนอม, 2559) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรัชยา ประจักษ์ ที่ได้พัฒนารูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โรงเรียนอนุบาลห้วยทับทัน ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการพัฒนาตามรูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (วรัชยา ประจักษ์, 2563)

องค์ความรู้ใหม่

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย มีองค์ความรู้ใหม่ สรุปได้ ดังนี้

ภาพที่ 2 รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย

1. การบริหารตามวงจรการบริหารคุณภาพ (PDCA) โดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ขั้นวางแผน (Plan) หมายถึง ผู้บริหารและครู ร่วมกันศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการใช้วัตกรรมการเรียนรู้ สร้างภาพความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนของครู และคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 กำหนดแนวปฏิบัติในการพัฒนาครูเพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

1.2 ขั้นดำเนินการตามแผน (Do) หมายถึง ผู้บริหารและครูร่วมกันพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ ดำเนินการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ การนำเสนอวัตกรรมการเรียนรู้ของครูแต่ละคน พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการปฏิบัติของเพื่อนครูที่ประสบความสำเร็จในการนวัตกรรมการเรียนรู้ แล้วนำมาปรับปรุงและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ตนเองให้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

1.3 ขั้นตรวจสอบ (Check) หมายถึง ผู้บริหารและครูร่วมกันนิเทศ กำกับ และติดตามแผนปฏิบัติการที่ร่วมกันกำหนด เพื่อตรวจสอบและประเมินผลการใช้วัตกรรมการเรียนรู้ของครู ให้ข้อมูลสะท้อนกลับซึ่งกันและกัน และสรุปวิธีการที่ประสบความสำเร็จ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการนำชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปใช้

1.4 ขั้นปรับปรุงแก้ไข (Act) หมายถึง ผู้บริหารและครูนำผลจากการนิเทศที่สะท้อนถึงปัญหาและอุปสรรคในการใช้วัตกรรมการเรียนรู้ของครู มาร่วมกันวางแผน หาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครูต่อไป

2. การพัฒนาครูโดยการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) ใน 6 ประเด็น ได้แก่ 1) ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม 2) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม 3) การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ 4) การแบ่งปันวิธีปฏิบัติ 5) การสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ และ 6) การแสดงผลงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันมาใช้ในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop Meeting)

3. กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ มี 5 ขั้นตอน ได้แก่

3.1 ขั้นที่ 1 การระบุความต้องการพัฒนาที่แท้จริง (Empathize) ขั้นนี้เป็นพื้นฐานสำคัญในกระบวนการพัฒนานวัตกรรมโดยเป็นขั้นตอนแรกที่จะต้องให้ครูทำความเข้าใจกับปัญหาการเรียนการสอนในห้องเรียนอย่างลึกซึ้ง ซึ่งสามารถทำได้โดยการสังเกตพฤติกรรม (Observation) การเรียนรู้ของผู้เรียน และการบินทักข้อมูลท้ายแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อนำประเด็นปัญหามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวงชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนต่อไป

3.2 ขั้นที่ 2 การระดมความคิด (Ideate) ขั้นนี้เป็นการจัดกิจกรรมให้ครูได้ร่วมกันเพื่อระบุปัญหาการจัดการเรียนรู้อย่างแท้จริง เพื่อร่วมกันคิดหาวิธีการหรือนวัตกรรมให้บรรลุเป้าหมายตามที่ได้ โดยร่วมกันกำหนดนวัตกรรมในการแก้ปัญหาผู้เรียน ในขั้นตอนนี้เป็นกระบวนการออกแบบซึ่งเน้นไปที่การสร้างสรรค์นวัตกรรมที่หลากหลายมีความแปลกใหม่ จากนั้นร่วมกัน วิเคราะห์วิจารณ์แนวคิดที่เสนอแล้วเลือกหรือหลอมรวมแนวคิดที่เหมาะสมที่สุดสำหรับนำไปสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ออกมา คือนวัตกรรมการเรียนรู้ออกมา เทคนิค/วิธีการสอน แผนการจัดการเรียนรู้

3.3 ขั้นที่ 3 การสร้างต้นแบบนวัตกรรม (Prototype) ขั้นนี้เป็นการจัดกิจกรรมให้ครูสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ออกมาให้สำเร็จตามแนวคิดที่กำหนดไว้ในขั้นที่ 2 ได้แก่ นวัตกรรมการเรียนรู้ออกมา เทคนิค/วิธีการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ โดยครูจะร่วมกันคิดและต่อยอดแนวคิด กำหนดบทบาทหน้าที่ช่วยเหลือกันในการสร้างนวัตกรรม หลังจากสร้างนวัตกรรมสำเร็จจะรับฟังการสะท้อนนวัตกรรมการเรียนรู้ออกมา แล้วเอาผลการสะท้อนไปปรับปรุงพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ออกมาให้มีคุณภาพมากขึ้น

3.4 ขั้นที่ 4 การนำนวัตกรรมไปใช้ (Implement) ขั้นนี้เป็นการนำนวัตกรรมการเรียนรู้ออกมาที่พัฒนาขึ้นไปปฏิบัติการสอนกับนักเรียน โดยมีเพื่อนครู (Buddy) พี่เลี้ยง (Mentor) ผู้บริหาร (Administrator) ผู้เชี่ยวชาญ

หรือศึกษานิเทศก์ (Expert) คอยสังเกตการใช้นวัตกรรมขณะปฏิบัติการสอน ในขั้นนี้ครูอาจจะใช้กล้องดิจิทัลฉบับที่ภาพ และบันทึกวิดีโอขณะจัดการเรียนการสอน เพื่อนำผลที่เกิดจากการสอนสู่ขั้นตอนของการประเมินผล

3.5 ขั้นที่ 5 การประเมินผล (Assessment) ขั้นนี้เป็นการจัดกิจกรรมให้ครูร่วมกันประเมินผลการใช้วัตกรรมการเรียนรู้ หลังจากปฏิบัติการสอน โดยผู้ประเมิน ได้แก่ นักเรียน เพื่อนครู (Buddy) พี่เลี้ยง (Mentor) ผู้บริหาร (Administrator) ผู้เชี่ยวชาญหรือศึกษานิเทศก์ (Expert) และครูทำการประเมินตนเอง ประเด็นในการประเมิน คือ การประเมินการใช้วัตกรรมการเรียนรู้ในประเด็นที่สำเร็จ ประเด็นที่ไม่สำเร็จ พร้อมข้อเสนอแนะแล้วสรุปภาพรวมการประเมินผลลัพธ์ของนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้น

4. ทักษะการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครู หมายถึง ความสามารถของครูในการพัฒนานวัตกรรมในชั้นเรียน ซึ่งนวัตกรรมในที่นี้หมายถึงการสร้างและ การใช้สื่อการสอนที่สร้างขึ้น ซึ่งประกอบด้วยความสามารถ 6 ประการ ได้แก่ สามารถตีความบริบทสามารถสร้างแนวคิด สามารถร่วมมือกับผู้อื่น สามารถสะท้อนแนวคิด สามารถนำเสนอแนวคิด และสามารถประเมินความสำเร็จ

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้ 1) องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการประกอบด้วย 4 ประการ ได้แก่ 1.1) การบริหารตามวงจร PDCA 1.2) รูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 1.3) กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ และ 1.4) ทักษะการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครู 2) ความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการใช้รูปแบบ ครูมีทักษะในการพัฒนานวัตกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 4) ผลการประเมินรูปแบบครูและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารจัดการในระดับมากที่สุด และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำรูปแบบนี้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาความต้องการของครู และบริบทของสถานศึกษา ควรดำเนินการให้ครอบคลุมกระบวนการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ ทั้ง 5 ขั้น ผ่านการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) ทั้ง 6 ขั้น และดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบ พร้อมทั้งทำความเข้าใจกับครูที่เข้าร่วมการพัฒนาวิชาชีพ การกำกับติดตามด้วยความเป็นกัลยาณมิตรจะทำให้เกิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างแท้จริงจะช่วยให้ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้และเกิดการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน และผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร รวมทั้งการจัดตารางแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก และ 2) ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป 2.1) ควรนำรูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสมรรถนะครูด้านอื่น ๆ เช่น การวิจัยในชั้นเรียน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นต้น และควรมีการศึกษาผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนด้านทักษะและความสามารถของผู้เรียนด้านการเป็นนวัตกรรม เป็นต้น และ 2.2) ควรมีการวิจัยโดยนำการพัฒนาในรูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครูโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ไปขยายผลและเผยแพร่ให้กับสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

เอกสารอ้างอิง

จตุรวรรณ จันพลา. (2559). การเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้ประกอบการในธุรกิจแปรรูปอาหาร. วารสารระบบเทคโนโลยีและภาคใต้, 9(1), 53-57.

- ปองทิพย์ เทพอารีย์. (2557). การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา. ใน ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรัชยา ประจักษ์. (2563). การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม. สพฐ. โรงเรียนอนุบาลห้วยทับทัน โดยใช้ CIPPA Model. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 15(3), 102-123.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2559). ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ. ใน สารานุกรมการศึกษาร่วมสมัย เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีในโอกาสฉลองพระชนมายุ 5 รอบ 2 เมษายน 2558, (หน้า 334-338). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2560 - 2579. กรุงเทพมหานคร: พริกหวาน กราฟฟิค.
- สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). คู่มือประกอบการอบรมการขับเคลื่อนกระบวนการ “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” สถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุธิภรณ์ ขนอม. (2559). รูปแบบการบริหารชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาความสามารถในการสอนภาษาไทยของครูในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อำนาจ เหลื่อน้อย. (2561). รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมาตรฐานสากล. ใน ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- Australian National Training Authority (ANTA). (2001). Innovation: Ideas That Work for Trainers of Innovation at Work Skills. Brisbane: Australian National Training Authority.
- Yamane, T. (1973). Statistics: An Introductory Analysis. (3rd ed). New York: Harper and Row Publications.